

TISKOVÁ ZPRÁVA

Praha 10. července 2023

Akademie věd ČR
Národní 1009/3, 110 00 Praha 1
www.avcr.cz

RECYKLUJTE S NÁMI VZPOMÍNKY A PIŠTE DĚJINY, VYZÝVAJÍ VEŘEJNOST HISTORICI

Máte doma staré pohledy z dovolených, fotografie, dopisy z vojny, deníky nebo třeba dávné reklamní předměty? Dejte jim druhý život a zachovejte odkaz jejich autorů, vyzývají veřejnost vědci z Historického ústavu AV ČR. V rámci projektu Dějiny všedního dne sbírají dokumenty zachycující život obyvatel napříč Českou republikou. Přispět může každý. Archiv uchovává informace o tom, jak lidé pracovali nebo se bavili v minulosti. Snahou vědců je zaplnit historii vzpomínkami lidí, kteří ji skutečně prožili.

Například Karel Machart ve svých často veršovaných textech zachycoval četnickou každodennost za první republiky i velmi osobitou reflexi státní služby. Jednu ze svých básní dokonce nazval Osudy špatného četníka Žvejka. V databázi Dějiny všedního dne si také můžete přečíst o tom, jak Anna Poláková-Mejsnarová před více než sto lety vzpomínala na své svatební přípravy, nedostatek špendlíků a probdělou noc. Nebo jak se Daniela Erlebachová během noční služby v lékárně snažila rozluštit klikyháky na receptu pacienta. Případně o tom, jak vypadalo školství v roce 1958.

Databáze Dějiny všedního dne zachycuje ale i temnější období historie. Projekt sesbíral vzpomínky lidí na válku, okupaci nebo vypálení Lidic. Veřejnost si díky němu může přiblížit různorodé kapitoly novodobé historie pohledem obyčejných lidí, jejichž postřehy se do učebnic dějepisu většinou nedostanou.

„Rusové se usadili v kasárnách na Hůrkách a v Bohdanči. Ani v těchto dnech nechybí typický český humor. V bráně kasáren byla oběšená slepice s cedulí: „Než bych Rusům vejce dala, radši jsem si život vzala“, zachytila například Marta Melichnová bezprostřední náladu během prvních dnů okupace vojsky Varšavské smlouvy v roce 1968.

Historici hledají další vzpomínky

Pro historiky jsou podobné vzpomínky lidí na minulost nesmírně cenné a prosí veřejnost, aby jim jakékoli textové i obrazové materiály vypovídající o každodenním životě poskytla – pomůže tak zároveň zachovat hlas jejich autorů. Databázi využívají i studenti a vědci.

Kontakt pro média: **Martina Spěváčková**
Divize vnějších vztahů AV ČR
press@avcr.cz
+420 733 697 112

„Důležitým písemným pramenem dějin všedního dne může být i zdánlivě banální artefakt, jakým je např. jízdenka nebo čeledínská knížka,“ říká Vojtěch Kessler z Historického ústavu AV ČR.

Kdo má doma deníky, korespondenci, vzpomínky či podobné dokumenty svých předků, může vědce kontaktovat hned několika cestami:

- e-mailem na adrese ddvd@hiu.cas.cz
- přes [facebookovou stránku Databáze dějin všedního dne](#)
- přes [Instagram Databáze dějin všedního dne](#)

„My už pak s dotyčným domluvíme převzetí materiálů, jak mu bude nejlépe vyhovovat,“ dodává Veronika Kršková z Historického ústavu AV ČR. Historici následně dokumenty naskenují, přečtou a zpracují do veřejně přístupné databáze.

„Pokud si ale z nějakého důvodu nebudete přát zveřejnění celých textů, je možné je zpřístupnit pouze vědeckým badatelům k anonymnímu zpracování ve vědeckých pracích. Možná je také anonymizace, tedy buď úplné vymazání jména autora a jeho rodiny nebo zanesení pseudonymu. Takové texty v našich sbírkách také máme,“ doplňuje historička.

Podnětné jsou pro historiky nejenom samotné materiály, ale často i příběhy, jak se k nim dostali.

„Zajímavý byl příběh jednoho pána, který sepsal a sám vydal rodokmen své rodiny a také své vzpomínky. S jeho tvorbou jsme se setkali netradičně v hostinci nedaleko jeho bydliště. Obsluze jsme na sebe nechali kontakt, aby ho autorovi rodokmenu předala. Po několika dnech se nám skutečně ozval a ochotně nám svými zajímavými texty přispěl do sbírky,“ říká Vojtěch Kessler.

Snaha sesbírat vzpomínky není nová

Nejde přitom o první pokus zaznamenat historii pohledem aktérů všedního dne. Pokusila se o to již v 90. letech 20. století socioložka Jana Losová. Materiály pamětníků tehdy hledala přes inzeráty v časopisu jako *Květy* či *Vlasta*. S respondenty si navíc několik let poté korespondovala a telefonovala.

Vědci z Historického ústavu AV ČR se teď na veřejnost obracejí znovu. Chtějí sesbírat co nejvíce dobových materiálů a veřejnosti je představit na webu <http://ddvd.kpsys.cz>, na instagramovém profilu [Databáze dějin všedního dne](#) a [facebookové stránce projektu](#). Vše pod hashtagem #recyklujvzpominky.

„Pokud máte zájem o to, aby se vaše svědectví nebo svědectví vašich předků uchovalo budoucím generacím, budeme velmi rádi za jakékoli příspěvky do Databáze dějin všedního dne. Pojďme zaplnit dějiny těmi, kteří je skutečně prožili,“ vyzývají veřejnost autoři projektu. A dodávají, že se je lidé nemusejí bát oslovit i v případě, že si nebudou jisti, jestli by historiky jejich materiály zajímaly.

„I zdánlivě banální paměti a vzpomínky v konečném důsledku tvoří drobné přítoky, jež nakonec spoluvytvářejí hlavní proud „velkých“ dějin,“ dodává Vojtěch Kessler.

Více informací:

PhDr. Vojtěch Kessler, Ph.D.

Historický ústav AV ČR

kessler@hiu.cas.cz

776 077 240

Mgr. Veronika Kršková

Historický ústav AV ČR

ddvd@hiu.cas.cz

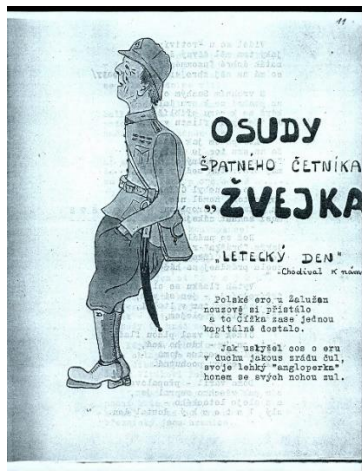
Odkazy:

<https://ddvd.kpsys.cz>

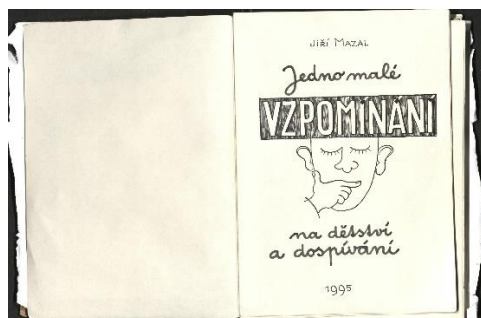
https://www.instagram.com/databaze_dejin_vsedniho_dne

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100070588440866>

Fotogalerie:

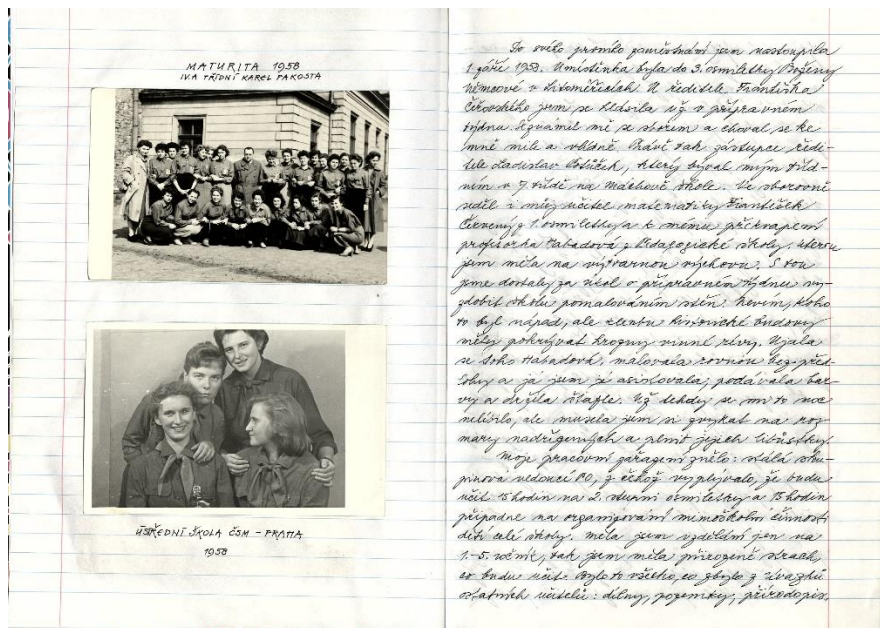
Básnická tvorba četníka Karla Macharta. Zdroj: Databáze dějin všedního dne.

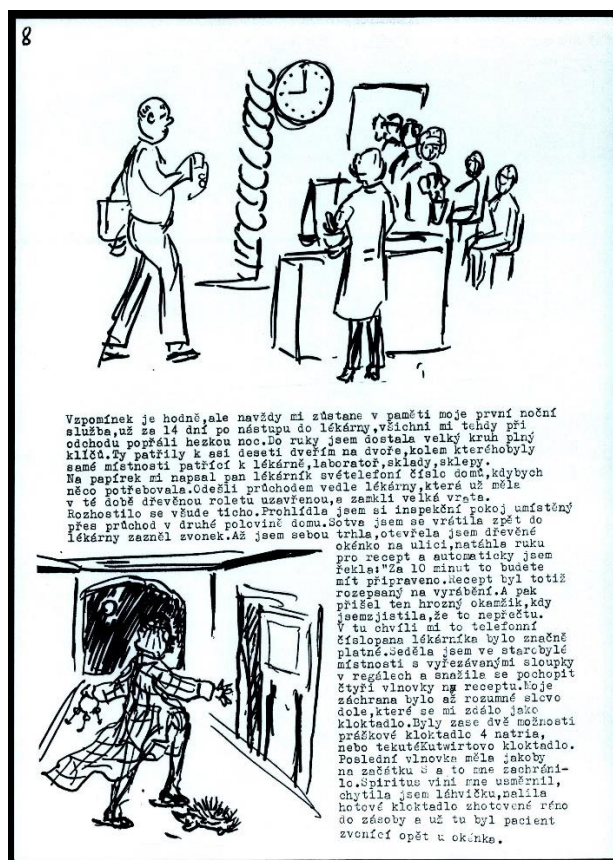
Deník Jiřího Mazala z roku 1995. Zdroj: Databáze dějin všedního dne.

V rodinné kronice Basil Böhme nejen popsal životy čtyř generací svých předků, ale také vše doplnil sbírkou fotografií. Zdroj: Databáze dějin všedního dne.

Vzpomínky Marty Melichnové na její učitelská léta. Zdroj: Databáze dějin všedního dne.

Popis noční služby v lékárně od Daniela Erlebachové. Zdroj: Databáze dějin všedního dne.

Prožíváme kruté dny. Nechápu, proč nás
Rusové obsadili. Poslední doba byla tak slib-
ná! Dubček, Smrkovský, Čižák a další slibovali
socialismus a lidstvo tváří a společně to
bylo příznivé období. Rusové se bojí, aby tady
nedošlo k nějakému vzrůstu, tak mi nás
poklidávají. K Kuntzovi se zastavily tanky. Před-
seda Šostakovič se nechce jít do města. Vojská
nevědí, kde jsou a co se děje. Vědí jim odmí-
snají podat vodu. Ve městě je plno lidí,
podpisují se níže archy za neutralitu.
A v tomto napjatém ovzduší nastupujeme
do školy. Mám 9. třídu. Ředitel Bárta nás
nabádá ke klidu a rozvaze. Před záduj se
neřekne svým zklamáním. Vědí, že si přití
s Rusky. Gumy rozcukované. Všechny se cítíme
podvedeni. Táňa nastupuje do 2. třídy v Polabí.
Rusové se posadili v kasárnách na Hněvkách
a v Borkovci. Umi v těchto dnech nechytí
typický český humor. V bráně kasáren byla
oběšená deska s cedulí: „Než byla Rusům
vejce dala, radši jsem si život vzala.“
V Praze se stihl na budovu rozhlásk, i mu-
zeum se postavené od stěel. jsou i mrtví.

Marta Melichnová zaznamenala bezprostřední náladu během prvních dnů okupace vojsky Varšavské
smlouvy. Zdroj: Databáze dějin všedního dne.